

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobců: **a) Ing. M. H., b) Ing. J. H.**, oba zast. JUDr. Petrem Kučerou, Ph.D., advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2023, č. j. MD - 35204/2022 - 930/3, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 22. 6. 2023, č. j. 52 A 18/2023-85,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 28. 2. 2023, č. j. MD - 35204/2022 - 930/3, podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje (dále jen „vyvlastňovací úřad“) ze dne 5. 9. 2022, č. j. KrÚ 70688/2022/19V/OMSŘI/Kn, kterým podle § 24 odst. 3 písm. a) bodu 3. zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění rozhodném pro nyní posuzovanou věc (dále jen „zákon o vyvlastnění“), v návaznosti na § 170 odst. 1 písm. a) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění rozhodném pro nyní posuzovanou věc (dále jen „stavební zákon“), a podle zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací (liniový zákon), ve znění rozhodném pro nyní posuzovanou věc, odňal vlastnické právo společného jmění manželů žalobců, a to ke spoluvlastnickému podílu ve výši id. 8/10 vzhledem k celku k pozemkům označeným jako

st. parc. č. 350 o celkové výměře 205 m², součástí které je stavba občanské vybavenosti Solnice č. p. 217, a parc. č. 2460/41 o celkové výměře 182 m², oba zapsány na LV č. 1022 pro kat. území Solnice a obec Solnice (dále jen „pozemky st. parc. č. 350 a parc. č. 2460/41“). Vyvlastňovací úřad dále odňal vlastnické právo žalobce a) ke spoluvlastnickému podílu ve výši id. 2/10 vzhledem k celku k pozemkům st. parc. č. 350 a parc. č. 2460/41.

[2]Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 22. 6. 2023, č. j. 52 A 18/2023-85, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl.

[3]V odůvodnění rozsudku krajský soud nejprve shrnul, že žalobci uvedli v žalobě námitky, které ve vyvlastňovacím řízení navzdory poučení vyvlastňovacího úřadu uplatnili až po uplynutí koncentrační lhůty stanovené v § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění. Přesto se jimi krajský soud zabýval, jelikož je vypořádal i žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí. Krajský soud však zdůraznil, že se žalobní námitky v podstatě shodovaly s námitkami odvolacími, které žalovaný přesvědčivě vypořádal, nadto představovaly pouhý nesouhlas se závěry žalovaného. Z judikatury Nejvyššího správního soudu, na niž krajský soud odkázal, přitom vyplývalo, že konkrétní žalobní námitky nebylo možné nahradit zopakováním či parafrází námitek odvolacích, přičemž nebylo úkolem krajského soudu poskytnout žalobcům alternativní a originální vyjádření přesvědčivých závěrů žalovaného. Krajský soud proto konstatoval, že řádně a věcně správné závěry žalovaného vzal za své a v odůvodnění napadeného rozsudku na ně odkázal.

[4]Krajský soud dále citoval § 2 písm. c) zákona o vyvlastnění a konstatoval, že Královéhradecký kraj (dále též „vyvlastnitel“) byl oprávněným z územního rozhodnutí o umístění stavby „I/14 Solnice, obchvat“ ze dne 21. 5. 2019, č. j. OVŽP-2203/2019-Po (dále jen „rozhodnutí o umístění stavby obchvatu“). Bylo proto logické, že se právě Královéhradecký kraj domáhal toho, aby na něj přešlo vlastnické právo k vyvlastňovaným nemovitostem. Žalobci ostatně proti zmíněnému územnímu rozhodnutí nijak nebrogili. Žalovaný současně žalobcům správně vysvětlil, že zákon umožňoval, aby vlastníkem pozemků nezbytných k realizaci stavby silnice I. třídy byl kraj, neboť tato stavba nebyla součástí pozemku. Zákon o vyvlastnění nadto nestanovil, že vyvlastnitelem pozemku musel být budoucí vlastník stavby. U rozsáhlých stavebních záměrů byla tato skutečnost zcela běžná. V této souvislosti krajský soud popsal obdobnou právní úpravu přeložek zařízení přenosové a distribuční soustavy, plynárenských zařízení a rozvodných tepelných zařízení a dále přeložek pozemních komunikací. Dále uvedl, že pro posouzení věci nebylo podstatné, že předmětnou stavbu mělo realizovat Ředitelství silnic a dálnic České republiky (dále jen „ŘSD“), což vyplývalo rovněž z § 24 odst. 3 písm. c) zákona o vyvlastnění. Zákon ani žádné úřední rozhodnutí neukládaly třetímu subjektu povinnost zahájit realizaci účelu vyvlastnění. Tato skutečnost ostatně nesouvisela s osobou vyvlastnítele, jelikož ani v případě, kdy by v této pozici vystupovalo ŘSD, by neexistovala jistota realizace předmětné stavby. V této souvislosti krajský soud odkázal na § 26 zákona o vyvlastnění, který předpokládá zrušení vyvlastnění, nezačal-li vyvlastnitel uskutečňování účelu vyvlastnění v zákonem stanovené lhůtě. Z žádných skutečností přitom nevyplývá, že by předmětný záměr stavby silnice I. třídy byl pouze fiktivní. Žalobci měli proti osobě vyvlastnítele brojit již v územním řízení, neboť rozhodnutí o umístění stavby bylo podkladem pro žádost o zahájení vyvlastňovacího řízení. Krajský soud proto uzavřel, že

pokračování

Královéhradecký kraj mohl vlastnit pozemky, na nichž byl na základě pravomocného územního rozhodnutí oprávněn umístit předmětnou stavbu.

[5]K podmínkám vyvlastnění krajský soud nejprve akcentoval zásadu přípustnosti vyvlastnění jen v případě existence veřejného zájmu převažujícího nad zájmem na zachování dosavadních práv vyvlastňovaného a zásadu nezbytnosti takového zásahu do vlastnických práv. Dále popsal pojem veřejného zájmu a odkázal na § 170 odst. 1 písm. a) stavebního zákona, § 2 odst. 1 písm. n) a písm. m) stavebního zákona a § 17 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění rozhodném pro nyní posuzovanou věc (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“). Podle krajského soudu nebylo v posuzovaném případě pochyb, že silnice I. třídy (obchvat) představovala veřejně prospěšnou stavbu. Předmětná stavba byla rovněž v souladu s územně plánovací dokumentací, což žalobci nezpochybnili. Zákonodárce jasně uznal celospolečenský význam podstatných částí dopravní infrastruktury. Pozemní komunikace I/14 vedla severovýchodem Čech podél hranice s Polskem, přičemž navržená část obchvatu měla potenciál odklonit z centra města Solnice část dopravy ze silnice II/321, čímž měla výrazně zlepšit životní podmínky obyvatel města Solnice a zvýšit rychlost, komfort a bezpečnost silniční dopravy. Krajský soud odkázal na str. 9 odůvodnění rozhodnutí žalovaného a popis předmětné stavby ve znaleckém posudku Ing. Kateřiny Skladanové. Zdůraznil, že stavba obchvatu, na rozdíl od stavby pily, měla sloužit blíže neurčenému okruhu adresátů a obyvatel města Solnice. Žalobci však ničeho konkrétního proti odůvodnění prospěšnosti stavby nenamítli. Z žádných skutečností přitom není možné shledat zastřený primární účel vyvlastnění pozemků žalobců pro chod průmyslové zóny závodu Škoda Auto Kvasiny. Byť by mohly mít z realizace veřejně prospěšné stavby prospěch i soukromé subjekty, nebylo možné v posuzovaném případě konstatovat, že došlo k upřednostnění jednoho podnikatelského záměru před druhým. Žalovaný ostatně řádně vysvětlil, proč ze střetu soukromých zájmů žalobců a veřejného zájmu v posuzovaném případě vyšel jako vítězný veřejný zájem na realizaci obchvatu.

[6]Podle krajského soudu rovněž námitku alternativního vedení trasy obchvatu žalobci uplatnili až po uplynutí koncentrační lhůty. Přesto žalovaný přesvědčivě v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlil, proč za účinnosti stávajících právních předpisů nebyla alternativní trasa předmětné stavby zvažována. Popsal rovněž dopravně-technické hledisko a právní důvody zvoleného řešení. Krajský soud odkázal na ortofotomapu, z níž bylo zřejmé, že předmětná stavba navazovala na již stávající dopravní infrastrukturu a nemožnost umístit stavbu jinde. Doplnil, že bylo běžné realizovat stavby po etapách a navazovat na již realizovanou dopravní infrastrukturu. Uvedené skutečnosti přitom žalobci konkrétně nezpochybnili. Žalovaný současně nemohl upřednostnit zájmy žalobců nad soukromými zájmy třetích osob, jejichž vlastnické právo by musel alternativní trasou obchvatu omezit. Zdůraznil nemožnost odsunovat veřejně prospěšné stavby stále dál z trasy určené územním rozhodnutím na pozemky dalších vlastníků. Žalobci ostatně odkázali pouze na skutečnost, že zhruba před sto lety bylo původně uvažováno alternativní řešení. Krajský soud zopakoval, že žalobci měli proti trase obchvatu brojit již v rámci procesu územního plánování či územního řízení o umístění stavby. V rámci vyvlastňovacího řízení totiž nebyl dostatečný prostor pro posuzování alternativních variant řešení stavebního záměru. Byť z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývala povinnost zabývat se konkrétně zdůvodněnými požadavky na posouzení případných

alternativních řešení, v posuzovaném případě podle krajského soudu žalobci neodkázali na žádnou variantní projektovou dokumentaci.

[7]Krajský soud neshledal důvodnou ani námitku žalobců, že z rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu nebylo zřejmé, co bylo vyvlastňováno. Zmíněnou námitku řádně vypořádal již žalovaný, přičemž žalobci na jeho závěry nijak adekvátně nereagovali. Všechny nemovitosti žalobců byly v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu označeny podle § 8 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění rozhodném pro nyní posuzovanou věc (dále jen „katastrální zákon“). Nemohlo proto dojít k záměně či nejasnostem. Podle § 51 katastrálního zákona byly pro právní jednání týkající se předmětných nemovitostí závazné pouze údaje katastru, tj. parcelní číslo, geometrické určení nemovitosti, název a geometrické určení katastrálního území. Pro vyvlastňovací řízení proto nebylo podstatné, jak byla označena stavba na pozemku st. parc. č. 350. Stejně tak nebylo významné, že znalci ve svých posudcích hovořili o existenci oddělených staveb, neboť součástí vyvlastňovacího řízení byl prostor nad povrchem i pod povrchem pozemku, stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení s výjimkou staveb dočasných, včetně toho, co bylo zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech. Případná změna nezávazných údajů by neměla vliv na určitost a srozumitelnost přezkoumávaných rozhodnutí. Pro vyvlastňovací řízení bylo rovněž nepodstatné, na základě jakého důvodu vznikl pozemek parc. č. 2460/41, jelikož rozhodující byl stav zapsaný ve veřejném seznamu. Bylo naopak na žalobcích, aby v případě rozporu zaknihovaného stavu se skutečností uvedli tento zápis do souladu. Přesto žalovaný objasnil vznik zmíněného pozemku dostatečně přesvědčivě na str. 10 odůvodnění svého rozhodnutí a žalobci proti jeho závěrům ničeho konkrétního neuvedli.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8]Proti tomuto rozsudku krajského soudu podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včasnou blanketní kasační stížnost, v níž označili důvody uvedené v ustanoveních § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[9]V jejím doplnění, jež Nejvyšší správní soud obdržel v zákonné měsíční lhůtě, nejprve namítli, že teprve z rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu se dozvěděli, zda byly splněny podmínky pro vyvlastnění jejich pozemků. Zmíněné podmínky jsou správní orgány povinny zkoumat z úřední povinnosti. Přitom argumentovali výlučně proti závěrům správních orgánů, odkazovali ohledně skutkového stavu na jejich dříve učiněná vyjádření a vedli právní polemiku, která nepodléhá koncentraci. Pokud se zároveň správní orgány i krajský soud opětovně vyjadřovaly k určité problematice, je logické, že tak činí i stěžovatelé. Ti neporušují zmíněnou zásadu koncentrace, jejich námitky jsou včasné a projednatelné a příslušné orgány je nikdy neshledaly nejasnými či nesrozumitelnými. Nelze jim klást za vinu, že nadále trvají na vyřízení svých námitek s ohledem na praktickou totožnost rozhodnutí správních orgánů a napadeného rozsudku, jež na sebe vzájemně odkazují. Stěžovatelé proto vyloučili, že by požadovali „jinou“ či „lepší odpověď“ na jejich námitky. Krajský soud neměl žalobu zamítnout z důvodu, že jejich námitky nepřinesly do řízení nic nového.

pokračování

[10] K osobě vyvlastnitel stěžovatelé namítli, že v posuzovaném případě je podstatný účel vyvlastnění jejich pozemků, tj. realizace veřejně prospěšné stavby obchvatu. Samotný vyvlastnitel však předmětnou stavbu realizovat nebude, nýbrž tak učiní ŘSD, což je v rozporu se zákonem o vyvlastnění. Zmíněný zákon totiž stanoví, že vyvlastnitel je povinen v určité době zahájit uskutečňování účelu vyvlastnění, a proto je zřejmé, že je to právě vyvlastnitel, kdo musí realizovat stavbu. V posuzovaném případě je zřejmé, že Královéhradecký kraj předmětnou stavbu obchvatu realizovat nebude. Uvedeným se však krajský soud nezabýval, přičemž vypořádal do řízení nevnesenou argumentaci ohledně vlastnictví předmětné stavby. Pro podstatu vyvlastnění bylo však rozhodné, kdo „zajistí“, že bude stavba obchvatu realizována.

[11] Stěžovatelé nesouhlasí ani se závěrem krajského soudu, že pokud byla stavba obchvatu povolena a již probíhá, je dán důvod pro vyvlastnění. V případě přijetí takové argumentace by totiž jakákoli obrana proti vyvlastnění postrádala smysl. Byť krajský soud konstatoval, že je nutno zohlednit případné alternativní trasy vedení obchvatu, jak ostatně stěžovatelé opakovaně uváděli, v odůvodnění napadeného rozsudku se touto námitkou dostatečně nezabýval. Pouze v podstatě uvedl, že „Černého Petra si zkrátka někdo vytáhnout musí“. Ačkoli si jsou stěžovatelé vědomi nárůstu dopravy, v posuzovaném případě byl způsoben fungováním soukromého projektu průmyslové zóny, přičemž tato problematika nebyla řešena dříve. V popsané situaci proto nespátřují veřejný zájem. Za něho nelze považovat ani souhrn zájmů soukromých, jelikož by bylo možné jakékoli vyvlastnění pojmout čistě matematicky. Naopak zájem vyvlastňovaného je nutno chránit silněji než zájem na realizaci stavebního záměru, jelikož újma na jejich právech je vyšší. Krajský soud podle stěžovatelů dostatečně nevysvětlil, proč v posuzovaném případě převážil veřejný zájem na realizaci stavby obchvatu.

[12] Ve vztahu k vymezení vyvlastňovaných nemovitostí v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu stěžovatelé namítli, že vyvlastněno může být toliko to, co je uvedeno v příslušném rozhodnutí. Pokud však označení dané nemovitosti neodpovídá skutečnosti, nemůže vyvlastnění obstát. Stěžovatelé připomněli, že ve znaleckých posudcích bylo jmenováno několik staveb, kterých se zřejmě vyvlastnění netýkalo, resp. to nebylo zřejmé. Skutečnosti tak neodpovídá samotné rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu. Krajský soud nevypořádal ani námitky ohledně skutečné rozlohy a stavu předmětných pozemků. V posuzovaném případě přitom měly správní orgány rozhodovat podle skutečného stavu, nikoli podle stavu evidencí.

[13] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatelé navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek i rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[14] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti nejprve uvedl, že přestože krajský soud shledal námitky stěžovatelů uplatněnými až po uplynutí koncentrační lhůty, řádně se jimi v odůvodnění napadeného rozsudku zabýval. Učinil tak rovněž žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí, přičemž nepopírá, že podmínky vyvlastnění musí zkoumat z úřední povinnosti. To ovšem neznamená, že takové posouzení musí být co nejpodrobnější a do jisté míry se prolíná s uplatněnými námitkami vyvlastňovaného, jak ostatně potvrdil rovněž Nejvyšší správní soud ve své judikatuře. Odůvodnění rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu je podle krajského soudu nadprůměrné, přičemž stěžovatelé byli v řízení značně

pasivní a až v odvolacím řízení rozšířili zaměření svých námitek. Podle § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění se vyvlastňovaný brání námitkami proti návrhu vyvlastnítele a má možnost ovlivnit výsledné správní rozhodnutí. Žalovaný v této souvislosti zdůraznil, že kasační stížnost je nejdelším dosavadním podáním stěžovatelů.

[15] Ve vztahu k problematice osoby vyvlastnítele žalovaný odkázal na své vyjádření k žalobě. Zdůraznil, že stěžovatelé pominuli skutečnost, podle níž Královéhradecký kraj je oprávněným z územního rozhodnutí, jehož byli účastníky, přičemž je jím zavázán k demolici stavby na pozemku st. parc. č. 350. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2017, č. j. 1 As 361/2016-75, nelze územní rozhodnutí přezkoumat v řízení vyvlastňovacím. K otázce veřejného zájmu žalovaný uvedl, že krajský soud správně odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2022, č. j. 8 As 222/2021-45. Zdůraznil, že ač je správní soud povinen zkoumat rovněž namítané alternativní řešení, je tomu tak za předpokladu včas uplatněné a dostatečně konkrétní námítky, resp. alternativní varianta musí vyplývat z projektové dokumentace vyhotovené vyvlastnítelem. Popsané řešení musí být současně v souladu s cíli a úkoly územního plánování. Stěžovatelé pouze nekonkrétně odkazovali na údajnou jinou podobu územně plánovací dokumentace z doby před zhruba sto lety nadto přijaté podle staré právní úpravy, aniž by předložili konkrétní listiny. Předmětná stavba obchvatu neslouží výlučně k vyřešení dopravní vazby na průmyslovou zónu Solnice-Kvasiny, což ostatně krajský soud podrobně již stěžovatelům vysvětlil. Žalovaný se vymezil rovněž proti námitce stěžovatelů, že zásah do vlastnických zájmů vyvlastňovaných je vždy větší než zásah do posuzovaného veřejně prospěšného záměru. Rovněž úprava takového záměru je totiž zdlouhavá, nákladná a složitá. Stěžovatelé se nemohli domáhat toho, aby krajský soud podrobně vypořádal jejich zcela stručné žalobní body. K namítanému nesouladu obsahu rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu se skutečností, co se týče označení vyvlastňovaných nemovitostí, žalovaný konstatoval, že stěžovatelé k tvrzené skutečnosti neuplatnili ve lhůtě podle § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění žádné důkazy. Ani případné skutkové zjištění odlišné od údaje o způsobu využití uvedeného v katastru nemovitostí by na správnosti napadeného rozsudku ničeho nezměnilo. V této souvislosti žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2022, č. j. 4 As 1/2022-66.

[16] S ohledem na tyto skutečnosti žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

III. Posouzení kasační stížnosti

[17] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatelé uplatnili v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatelé v kasační stížnosti odkázali na důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[18] Podle písmena a) zmíněného ustanovení, *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení*. Podle písmena b) téhož ustanovení, *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým*

pokračování

způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Konečně podle písmena d) tohoto ustanovení, kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[19] Stěžovatelé v kasační stížnosti v podstatě zopakovali svou argumentaci, kterou uplatnili již v žalobě a předtím v odvolání proti rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu. Nejvyšší správní soud s ohledem na to, jakým způsobem byly formulovány uplatněné kasační námitky, na ně rovněž pouze v obecné míře reaguje. Kasační přezkum je totiž možný jen v rozsahu, v jakém k tomu stěžovatelé svou formulací kasačních námitek vytvoří prostor. Řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem nemůže být „jakýmsi druhým pokusem ještě jednou a z pohledu stěžovatele lépe uvážít o tomtéž“. Nejvyšší správní soud není povinen ani oprávněn domýšlet za stěžovatele argumenty, neboť takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, publ. pod č. 2162/2011 Sb. NSS, či rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2008, č. j. 7 Afs 39/2007-46, ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011-95, či ze dne 3. 12. 2020, č. j. 7 Afs 251/2020-29).

[20] Uvedené platí i v případě, že stěžovatelé i nadále trvají na svých již dříve uplatněných námitkách. Byť jejich opakovaná argumentace nebyla označena za nesrozumitelnou či neprojednatelnou, nelze vytýkat krajskému soudu, že stěžovatelům neposkytl jinou či lepší odpověď na již žalovaným vypořádané námitky. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že se krajský soud zabýval rovněž námitkami stěžovatelů, o nichž usoudil, že byly uplatněny po uplynutí koncentrační lhůty stanovené v § 22 odst. 2 zákona o vyvlastnění. Učinil tak zejména s ohledem na skutečnost, že se uvedenou argumentací zabýval i žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí. Nepominul rovněž skutečnost, že splněním zákonem stanovených podmínek pro vyvlastnění pozemků stěžovatelů byl povinen zabývat se z úřední povinnosti. Současně však správně vysvětlil, že rozsah a podrobnost soudního přezkumu do značné míry předurčuje zejména kvalita žalobních bodů stěžovatelů. Pokud se proto stěžovatelé v podaném odvolání a žalobě omezili v podstatě na zopakování již uplatněných námitek, nelze krajskému soudu vytýkat, že v případě, kdy se ztotožnil s odůvodněním rozhodnutí žalovaného, jeho závěry se souhlasnou poznámkou vzal za své. Přesto je z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, že se námitkami stěžovatelů uplatněnými v žalobě řádně zabýval.

[21] S uvedeným souvisí rovněž námitka nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, jejíž důvodnost by sama o sobě postačila k jeho zrušení. Již v rozsudku ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, Nejvyšší správní soud akcentoval, že „není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen

pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá.“ V obdobném duchu se nese i navazující judikatura, která zásadně pohlíží na nevypořádání žalobních námitek jako na důvod pro zrušení rozhodnutí soudu (srov. kupříkladu rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2009, č. j. 8 Afs 73/2007-78, či ze dne 24. 3. 2010, č. j. 1 Afs 113/2009-69). Bohatá rozhodovací činnost se váže též k otázce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí z důvodu jeho nesrozumitelnosti (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 94/2007-107, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-75, či ze dne 22. 9. 2010, č. j. 3 Ads 80/2009-132).

[22] V nyní posuzované věci nicméně Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelným neshledal. Z odůvodnění rozsudku je seznatelné, jakými úvahami se při rozhodování věci řídil a k jakým závěrům po posouzení všech relevantních skutečností případu dospěl. Stěžovatelé konkrétně uvedli, že se krajský soud nezabýval jejich argumentací ohledně osoby vyvlastnítele, dále že nezohlednil odkazovanou alternativní trasu vedení obchvatu, nevysvětlil, proč v posuzovaném případě převážil veřejný zájem na realizaci předmětné stavby a neposoudil ani námitky ohledně tvrzeného nesprávného označení vyvlastňovaných pozemků v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu. Nejvyšší správní soud však má za to, že krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku všechny zmíněné námitky stěžovatelů řádně vypořádal. S právními názory krajského soudu ostatně stěžovatelé v kasační stížnosti polemizují, což by v případě nepřezkoumatelnosti rozsudku nebylo možné.

[23] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nebyl naplněn.

[24] Stěžovatelé také namítli, že v posuzovaném případě je podstatný účel vyvlastnění jejich pozemků, kterým je realizace veřejně prospěšné stavby obchvatu. Královéhradecký kraj však zmíněnou stavbu realizovat nebude, a proto nesplnil podmínky stanovené zákonem o vyvlastnění pro osobu vyvlastnítele. Podle stěžovatelů je totiž vyvlastnitel povinen zahájit kroky k naplnění účelu vyvlastnění, přičemž předmětnou stavbu bude realizovat ŘSD, nikoli vyvlastnitel.

[25] Osobou vyvlastnítele, a tedy zmíněnými námitkami stěžovatelů se řádně zabýval již krajský soud v odstavcích 7 až 12 odůvodnění napadeného rozsudku. Správně konstatoval, že podle § 2 písm. c) zákona o vyvlastnění je vyvlastnitelem ten, kdo se domáhá, aby na něj přešlo vlastnické právo k vyvlastňovanému pozemku nebo stavbě, aby v jeho prospěch bylo k pozemku nebo stavbě zřízeno věcné břemeno nebo aby k nim bylo zrušeno nebo omezeno právo vyvlastňovaného odpovídající věcnému břemeni. Královéhradecký kraj je zároveň oprávněným z rozhodnutí o umístění stavby obchvatu, přičemž žalovaný v této souvislosti zdůraznil, že je zároveň podle tohoto rozhodnutí povinen k demolici stavby na pozemku st. parc. č. 350. V této souvislosti lze dále zmínit, jak ostatně učinil již krajský soud, že Královéhradecký kraj uzavřel s ŘSD dne 22. 12. 2015 smlouvu o spolupráci na realizaci předmětné stavby obchvatu. Pokud tak stěžovatelé namítli, že v posuzovaném případě bylo podstatné, kdo „zajistí“ realizaci účelu vyvlastnění, z uvedeného na základě vyjmenovaných skutečností vyplývá, že zajistit realizaci stavby obchvatu byl povinen právě Královéhradecký kraj, a to ve spolupráci s ŘSD. Jinak řečeno, z uvedeného vyplývá, že nelze směšovat zákonem o vyvlastnění zmíněné uskutečňování účelu vyvlastnění se

pokračování

samotnou realizací stavby obchvatu. Jak bylo ostatně již výše uvedeno, k umístění předmětné stavby byl oprávněn právě Královéhradecký kraj.

[26] Z žádného ustanovení zákona o vyvlastnění přitom nevyplývá, že v posuzovaném případě byl povinen předmětnou stavbu obchvatu realizovat právě vyvlastnitel. Povinností Královéhradeckého kraje totiž bylo učinit kroky k naplnění účelu vyvlastnění pozemků stěžovatelů, čemuž ostatně odpovídá jeho již zmíněný závazek k demolici stavby na pozemku st. parc. č. 350 a uzavřená smlouva o spolupráci s ŘSD. Krajský soud rovněž správně upozornil, že výše popsany postup není v rozporu ani s ustanoveními právních předpisů o vlastnictví pozemků nezbytných k realizaci stavby silnice I. třídy. Z žádných okolností případu současně nevyplývalo, že by se jednalo o fiktivní záměr. Nejvyšší správní soud proto ve shodě s krajským soudem uzavírá, že osobou vyvlastnitel byl v posuzovaném případě Královéhradecký kraj plně v souladu s ustanoveními zákona o vyvlastnění.

[27] Stěžovatelé dále vyjádřili nesouhlas se závěrem krajského soudu, podle něhož v případě, kdy byla již předmětná stavba obchvatu povolena, je dán veřejný zájem na vyvlastnění. Podle stěžovatelů příčina potřeby zmíněné stavby spočívá v soukromém projektu průmyslové zóny, jehož nedostatečná dopravní obslužnost nebyla řešena dříve. Z uvedeného však nelze podle stěžovatelů vyvodit veřejný zájem na realizaci předmětné stavby obchvatu, přičemž tak nelze učinit ani ze souhrnu soukromých zájmů či argumentace, podle níž si „Černého Petra někdo vytáhnout musí“. Krajský soud proto měl dát přednost vlastnickému právu stěžovatelů před tvrzeným veřejným zájmem na realizaci předmětné stavby, jelikož jejich práva byla dotčena silněji.

[28] Pojem veřejný zájem používají stavební zákon i zákon o vyvlastnění, aniž by jej samy vymezovaly. Veřejný zájem tedy musí prokázat vyvlastňovací úřad v rámci vyvlastňovacího řízení. Ustálená judikatura považuje veřejný zájem za zájem obecně prospěšný, jehož nositelem je společnost a který má za cíl zabezpečení jejího optimálního rozvoje.

[29] K pojmu „veřejný zájem“ se Nejvyšší správní soud vyjádřil již v rozsudku ze dne 24. 3. 2005, č. j. 5 As 11/2003-66, publ. pod č. 630/2005 Sb. NSS, v němž uvedl, že „v moderním právním státě je odmítána možnost neomezené volné úvahy. Neurčitý právní pojem, zde představovaný ‚veřejným zájmem‘ nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na posouzení v každém jednotlivém případě. Zákonodárce vytváří prostor veřejné správě, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do rozsahu toho kterého neurčitého právního pojmu, či nikoli. Ovšem naplnění obsahu neurčitého právního pojmu pak s sebou přináší povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá. Při interpretaci neurčitých právních pojmů se uvážení zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její hodnocení. Naproti tomu u správního uvážení je úvaha orientována na způsob užití právního následku. Zákon tedy poskytuje volný prostor k rozhodování v hranicích, které stanoví. Tento prostor bývá vyjádřen různě, např. alternativními možnostmi rozhodnutí s tím, že je na úvaze správního orgánu, jak s těmito možnostmi naloží. Úprava může být kombinována právě s použitím neurčitých pojmů, které zpravidla diskreční pravomoc omezují.“ V citovaném rozsudku dále konstatoval, že „vodítkem pro zjištění, zda je dán veřejný zájem na omezení vlastnických práv jedněch vlastníků ve prospěch vlastníků druhých,

musí spočívat v naléhavosti veřejného zájmu v relaci k právu na ochranu vlastnictví vlastníka pozemku ve smyslu principu nedotknutelnosti vlastnictví. Veřejný zájem je z tohoto pohledu třeba zjišťovat pro každý konkrétní případ, přičemž veřejný zájem je nutno chápat jako zájem, který by bylo možno označit za obecně prospěšný.“

[30] Podle § 2 odst. 1 písm. l) stavebního zákona se rozumí *veřejně prospěšnou stavbou stavba pro veřejnou infrastrukturu určená k rozvoji nebo ochraně území obce, kraje nebo státu, vymezená ve vydané územně plánovací dokumentaci*. Ustanovení § 170 odst. 1 písm. a) stavebního zákona dále stanoví, že *práva k pozemkům a stavbám, potřebná pro uskutečnění staveb nebo jiných veřejně prospěšných opatření podle tohoto zákona, lze odejmout nebo omezit, jsou-li vymezeny ve vydané územně plánovací dokumentaci a jde-li o veřejně prospěšnou stavbu dopravní a technické infrastruktury, včetně plochy nezbytné k zajištění její výstavby a řádného užívání pro stanovený účel*. Realizaci předmětné stavby obchvatu, tj. silnice I. třídy, je třeba bezesporu považovat za veřejně prospěšnou stavbu dopravní infrastruktury ve výše uvedeném smyslu a takto je také vymezena v platné územně plánovací dokumentaci města Solnice (viz str. 9 odůvodnění rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu). Nejvyšší správní soud proto ve shodě s krajským soudem konstatuje, že vyvlastnění pro tento účel je přípustné. Obdobně přípustnost vyvlastnění pro daný účel vyplývala, jak konstatovaly již správní orgány i krajský soud, z ustanovení § 17 zákona o pozemních komunikacích, podle něhož bylo možné pro uskutečnění stavby dálnice, silnice nebo místní komunikace vlastnické právo ke stavbě, pozemku a zařízení vyvlastnit podle zvláštního právního předpisu, tj. podle zákona o vyvlastnění.

[31] Konkrétní důvody pro realizaci předmětné veřejně prospěšné stavby pak krajský soud vyjmenoval v odst. 17 odůvodnění napadeného rozsudku, přičemž v odst. 18 se dále zabýval skutečností, zdali zjištěný veřejný zájem v posuzovaném případě převáží nad zachováním dosavadních vlastnických práv stěžovatelů. Nejvyšší správní soud nepovažuje za účelné přesvědčivé a řádně odůvodněné závěry krajského soudu na tomto místě opakovat. Stěžovatelé ostatně v tomto ohledu v kasační stížnosti neuvedli nic konkrétního. Pokud namítli, že krajský soud shledal přípustnost předmětné stavby a veřejný zájem na její realizaci pouze s ohledem na skutečnost, že již byla umístěna územním rozhodnutím, Nejvyšší správní soud konstatuje, že se krajský soud existencí veřejného zájmu na realizaci předmětné stavby podrobně zabýval. Jinak řečeno, nevycházel pouze ze skutečnosti, že bylo vydáno územní rozhodnutí o umístění stavby obchvatu, jak tvrdí stěžovatelé.

[32] Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku konkrétně vysvětlil, v jakých skutečnostech shledal veřejný zájem na realizaci předmětné stavby, resp. naplnění zákonem stanovených podmínek přípustnosti vyvlastnění pozemků stěžovatelů. Z jeho závěrů pak nevyplývá stěžovateli odkazovaný paušální závěr, že si krajský soud vybral právě stěžovatele, kteří musí za účelem realizace předmětné stavby strpět zásah do svých vlastnických práv. Ostatně již v rozsudku ze dne 24. 11. 2021, č. j. 10 As 365/2021-94, Nejvyšší správní soud konstatoval, že *„veřejně prospěšnou stavbu nelze postupně odsouvat z trasy určené územním rozhodnutím na pozemky dalších a dalších soukromých vlastníků, kteří by byli na svých právech dotčeni stejně jako žalobci v této věci a stejně jako oni by se bránili tím, že trasa přece může vést o něco dál. Jiná by mohla být situace, v níž by alternativou k umístění stavby na soukromé pozemky bylo její umístění na pozemky státu či obce nebo na pozemky samotného vyvlastnitele, je-li jím například obchodní společnost plnící úkoly veřejného zájmu (srov. rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 6. 2021, čj.*

pokračování

25 A 181/2019-65, nebo rozsudek NSS ze dne 17. 6. 2021, čj. 7 As 70/2021-29).“ Pokud v této souvislosti stěžovatelé pouze obecně odkazovali na územně plánovací dokumentaci města Solnice z doby zhruba před sto lety, Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem konstatuje, že takovou argumentaci nelze považovat za dostatečně konkrétně zdůvodněnou námitku alternativního řešení předmětné stavby (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020-66, publ. pod č. 4118/2021 Sb. NSS, a již citovaný rozsudek sp. zn. 10 As 365/2021).

[33] Nejvyšší správní soud se neztotožnil ani s námitkami stěžovatelů, že označení vyvlastňovaných nemovitostí uvedené v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu neodpovídá skutečnosti, a proto neobstojí. Jak ostatně vysvětlil již krajský soud v odst. 23 až 25 odůvodnění napadeného rozsudku, v posuzovaném případě nebylo podstatné, zdali byly vyvlastňované pozemky stěžovatelů ve zmíněném rozhodnutí označeny správným údajem o jejich výměře, způsobu využití či druhu stavby na nich umístěné. Podstatné totiž bylo, že předmětné pozemky vyvlastňovací úřad označil údaji vyžadovanými zákonem o katastru nemovitostí. Nejvyšší správní soud totiž již v rozsudku ze dne 16. 6. 2022, č. j. 4 As 1/2022-66, konstatoval, že „údaj o čísle listu vlastnictví není závazný pro právní jednání týkající se nemovitostí vedených v katastru, a proto jej není v tomto směru zapotřebí (správně) uvádět. Podle § 51 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou totiž pro úkony činěné ve vztahu ke katastru nemovitostí závazné pouze údaje o parcelním čísle, geometrickém určení nemovitosti, názvu a geometrickém určení katastrálního území.“ Jimi byly předmětné pozemky v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu správně identifikovány, jedná se tak o právně existující nemovitosti. Nelze proto přisvědčit názoru stěžovatelů, že ze zmíněného rozhodnutí není zřejmé, co bylo vyvlastňováno. Již krajský soud současně stěžovatelům správně připomněl, že v případě, kdy evidované údaje o jejich pozemcích neodpovídají skutečnosti, je právě na stěžovatelích, aby tento stav uvedli do vzájemného souladu.

[34] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že krajský soud posoudil všechny sporné právní otázky správně a při posuzování věci vycházel z dostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Ani důvody kasační stížnosti uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. tak nebyly naplněny.

IV. Závěr a náklady řízení

[35] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně podle § 60 odst. 1 věty první a § 120 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Stěžovatelé v něm neměli úspěch a procesně úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. května 2024

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu